

مکملہ ادبی و سیاسی رسالہ

❁ ادبی و سیاسی رسالہ اسبوعیہ در ❁

۳۱ جی سہ

۱۲ رجب ۱۳۳۰

❁ پچشنبہ ❁

جلد : ۱۴ - جزو : ۱۵۲

چين قديمك ليريك شعرلى

چينك ليريك شعرلى برى اسكى و ديكرى يڭى اولمق اوزره ايكي قلاسيق دوريه تقسيم اولنه بيلير . ايكي قلاسيق دوره ميلادك يىنجى عصرىدىن ابتدا ايدهرك اليوم بالمله شعراى حاضره ايچون سهل ممتنع عد ايديله جك درجهده نمونه امتثال تشكيل ايتمكدهدر . بوگا بناء چينك اسكى ليريك شعرلى اك قديم زماندىن بدأ ايله ميلادك يىنجى عصرينه قدر اولان دوره زمانده كير اولمق لازم كلير . چينليرك اك قديم ليريك شعرلى شافع خاندانك الحان نذريه سيدر ، كه قبل الميلاد ۱۷۶۶ : ۱۱۲۲ سنه سنه قدر (شيكينغ) ك امور مذهبيه متعلق كتاب الحانده . له كه به نظراً ، اك قديمى تقريباً قبل الميلاد ۱۷۱۹ سنه سنه نظم ايدلمش اولمق لازم كلير . بر از ده ايكي زمانه تاند اولمق اوزره عين كليات منتخبانده مندرج الحان مليه تقريباً كتاب الحانك نصفنى تشكيل ايتمكدهدر . بونلر اك قديمى قبل الميلاد اون ايكنجى عصره قدر ارجاع ايديله بيلكده و هيچ برىسى آلتنجى عصر ك ابتدا سندن ده ايكي بر زمانه تاند بولنماقدهدر . شيكينغ « كليات الحان » ييش نظر مزده موضوع اولدينى شكلده اوله رق قونفوجيوس طرفدىن جمع ايدلمشدر كه ۳۱۱ عدد يارچىدن متشكل بر كليات الحاندىن عبارتدر . بونلر اك كترىسى ، بالاده بيان اولندينى اوزره ، الحان مليه دن عبارت اولوب چين ايمراطورلى ايله اون درت چين امارتنده ترتم ايدلمشدر . بوندىن بشقه خاصه سراى دعوت وضياقتلرنده ، ايام رسميهده بر امارت پر نسنك ويا اجله رجال دولتىدىن برينك شرفه اولمق اوزره ترتم ايدىلان بر طاقم كوچك بيوك مدحيه و الحان تجليله ايله جدلى حقنده قربانلر ذبح ايدلىكى زمان تفى ايدىلان الحان نذريه و مرثيه لر دخى بونلره التحاق

ایدر . بو الحان — اؤلا ۳۰۰۰ پارچه ایمیش — امارات مختلفه نك موسیقی معلمی طرفندن جمع ایدلمش و امپراطورلنك سرای خزینه اورا قنده محافظه اولمیشدر .

(شیکینغ) نك بزجه اولان اهمیت فوق العاده سی اساساً نك قدیم و خالص لیریک شعرلری حای بولمیشندن عبارتدر . هیچ بر ملت مدینه قدیمه بوگا مشابه کلیات اشعاری حازر دکدر . (وەدا) الحانی (هندولر نك کتاب مقدسی) . بعض مصر و آنوری اشعاری ، مزامیر داود قسماً دها قدیم اولسه لیریله بونلر نك کافسی اشعار مذهبه دن اولدقلى حالده شیکینغ کلیاتی همان کاملاً جهانانه متعلق الحانی حاویدر که زمانه نك لیریک شعرلری تماماً آنلردن عبارتدرلر . بک شایان احترام بر قدیمه مالکیتله برابر شیکینغ بزه عادتاً وەدایه نسبتاً دها یکنی کلکده و حتی الحان ندریده بیله جهانانه متعلق بر آهنگ طنین انداز اولمقدهدر . مذهب اسکی چینلینك حیاته اقوام سائر ه حقنده اولدینی کبی اصلاً بر تأثیر اجرا ایلامشدر ؛ بو جهتله آنلر نك ترقیات دقیقه مدینه ایله انکشاف ایتمش نه دوره اساطیریه سی ، ندهه طریقت رهبانیتی واردر .

فقط شیکینغ یالکز جهانانه متعلق نك قدیم کلیات الحانندن عبارت دکل ، بالعکس بو شرقیلر طانیس دیغمز نك قدیم مقفی منظومانندن عبارتدرلر . چینلیر نك یکججا کلماتنك قسم اعظمه کی آهنگنك موجودیتی چینلیرله اؤل امرده شرقیلری تقفیه اتمک لزومی احساس ایلشدر . آزاده اشتباهدر . که قافیه عوامل موسیقیه دن بریدر ، که تأثیرى نك زیاده الحان مترنمه ده ظاهر اولور . قافیه نك آهنگی نشیده نك آهنگی تقلید ایتکدهدر ، که بونلر بعض بندلرده (فقرات کبی) تکرار ایتکدهدرلر . مندرجات الحان دخی مقام آهنگ ایله بر مناسبت قویه نی حازر بولمقدهدر . نشیده نك تعاقب ایدن بندلرینك کافه سنده بسته ساده جه تکرار ایدلیدی حالده ایلك بند نك مال و مدلولی کلمات سائر ایله تکرار ایدلمکدهدر ، عین کلمات ایله تکرری بادی کلال اوله جنی شبهه سز اولدیغندن بو وجهله براز سیدل ایتکدهدر . (شیکینغ) نك اکثر الحانی اول وجهله تنظیم ایدلمشدر ، که تعاقب ایدن بندلر نك کافسی « جمله نك مقصودی بر اما روایت مختلف » قیلندن ایلك بند نك

كلمات سائر ايله افاده ايدىلش تكرر وتىوعدىن عبارت بولمىقدىر . فقط فكر تنويىع دىخى اساساً موسيقى دن نشأت ايتىمىكدىر . بعض شىرقىلردى مووجود اولان قوتلى قافىلر فقرات عد اولىنىليرلر .

الحاصل شىكىنىغ منظوماتىندى بىندىرك قاعده هر هانكى بر و على الاكثر طبعىدىن اخذ و اقتباس اولغىش بر شىكل ايله بدأ ايلسى و اساس مقصد ايله يك خفيف و كوشك مناسبى حاز بولغىشى غرىبىدىر . مقدمات تمثيلية و تلميحى ايله سامعنىه شوق وانشئه صحىجه بخش ايليه جك و بوجهتله موسيقى پارچىليرىك نغمىلر ، تقسىملىرى ، پىشورلىر كې عىن مقصد و مالى تبيين ايليه جىكدىر .

قيمت اساسىه سىندن قطع نظر (شىكىنىغ) ك تارىخى براهميت عظيمه مدنىه سى واردىر . شىكىنىغ كې اسكى چىنلىلرك حيات و افعالى ، عادات و اخلاقى ، اطوار و افكارى بزه صورت مكملده اراى و تصوير ايدىلله جك اسكى چىن آنارى يك نادردىر . (شىكىنىغ) ك قيمت شاعرانه سنى تنقيد و تقديرده شوراسى نسيان ايدىلماك لازمدركه بولنلردى ترىم ايدىلكى مخصوص الحان مليدىن عبارتدرلر . زمانىرك ليريك شعرلى كې بولنلردى صرف فكر شاعرانه كې مطلوبات عاليده بولغىق حازىدكلدىر . بوالحان مليه نك قسم اعظمى جىيد ، طبيعى ، اكثرا ساده دلانه ، عوام پسندانده . بولنلردى عماقت عظيمه ، احتراصات شديده دىخى تحرى ايتاملدىر . بن شىكىنىغ منظوماتى هومرك اشعارى ، (مهاباراتا) و باشىنامىك فقرات و حكايات حيرت بخشاسى ايله بر سوييه وضع ايتىك ايسىتميورم . فقط بو اسكى چىن شعرلى بزم محبت شىرقىلردىن همان هيج كرى قالمالزلر . شوقدركه چىن اشعارنده شاطرانه اذواق حيات ايجون اكثرا تكرر ايتىمىكدى اولان تكليف و طلب و غنى يك شىدبىدالمال ابيات ايله سرد و انشاد اولمىقدىر .

قبل الميلاد آلتىجى عصردىن اوچىنجى عصره قدر كىزدان اولان زمانه عاندى منظومات يوقدر . اوچىنجى عصرده صنعتلى شعر ابتدا ايدىيور .

فى الحقيقه اوزمانلردى خاصه مرثيه نظمى ايله اشتغال ايدىلشدر . بونك موجدى حكمدار (جىو) نك ناظرلردىن (كوىوآن) عد ايدىلكىدە . متبوعىك توجهندىن

سقوط ایلدیکی جهتله شعر اساسیسی اولان (لیزا) « مرثیه ویا فغاننامه » یی یازمش و یک چوق کیمسه لر تنظیر ایلشدر ، که بونلرک شعرلرینه « چو مرثیه سی » تسمیه ایلمشدر . حال و طالعی حقننده یأس و نومیدی ایچینه دوشن موجد (کویو آن) (هونان) ده (جانغ شا) جوارنده (میلو) نهرینه آتیلشدر . لیزا اولدجه اوزون اولوب بسبتون غیرمطرد بیتلر و متناوب قافیه لری حاویدر . شاعرک بر اوجورتمه عربیه سیله سمایه عروجنی تصویر ایلکده در . اوراده کندیسنک دخولی منع ایدیلور ، بر آلهه نك دست ازدواجی حقننده کی طلبی رد ایدیلور ، نه سمداده و نده کره ارض اوزرنده استحصال مقصده موفق اولور . بو یأس ایله عمرینه خانمه چکمه که قرار ویریور .

چینلیلرک مرثیه ویا فغاننامه الی زیاده تقدیر ایتدکلی شی قیاسات و تشبیهات و بر چوق تلمیحاتدن عبارت اولوب علی الاکثر صنعتی و طولاشیقلی افاداندیر . که بزم خوشمزه کیمیز . همان هر بندی محتاج ایضاح و تشریحدر . چینلیلرده فکر محاسن بزمکندن بسبتون بشقه در و آنلرک شعرلری صورت عمومیه ده خالص شعر عالمانه در . طبیعت موافق طرز تعبیر آنلرجه قولای ، دوز ، عوام پسندانه عد ایلکده و بالعکس تعیرات نادیده و ناشیده ، ادبای قدیمه آتارندن اقتباسات ، ایراد جل و امثال عالمک و صنعت تلقی اولتمقده در .

قبل المیلاد ۲۰۲ : ۲۲۰ سنه سنه قدر (هان) خاندانی ایله (لیریک) شعرنده ترقیات وجود پذیر اولغه باشلامشدر . که بو چین تاریخنده الی مهم (دوره مشعشه) عد ایلکده در . اول امرده (سه ماسیانع - یو) و (لین نین) آیین نذر ایچون یک چوق موجز و قلاسیق آثاره ، ماهرانه ، تلمیحاتی حاوی اوله رق نشیدملر نظم ایدیلور ، که عوام ناس ایچون بسبتون ناقابل ادراک ایدی . اشعار مفیده بالخاصه فیلسوف (بانع - هینگ) طرفندن نظم ایلمشدر ، که بر چوق شیلردن ماعدا امپراطورک شکار آلاینی ، (لیزا - نو) نك تصویراته مشابه اوله رق ، بر طاقه اشکال و تصویرات متخیله ایله نظم ایلشدر .

(بان - پیانو) و (بان - قو) اسمند - پدر و فرزند - ایکی مؤرخ طرز تعریف و توضیحی قبول ایلشلدردر . ایکنجیسی (جانغ - آن) و (لویانغ) ده بولنان ایمپراطور سرائلرینی اول قدر مکمل تعریف ایلشلدردر، که آنک منظومه سی همان باجمله آثار عتیقه اربانه بر ماخذ تشکیل ایده بیلیر . مع مافیه عین زمانده خالص حسّی لیریک دخی یگیدن تحدّثه باشلامشدر ؛ فقط ده قیلالمیلاد برنجی عصرده حسّی لیریک الک کوزل شکوفه لرینی حاوی بولمقدردر ، که بونلردن ایکی منظومه مشهوره ایکی اصلیه چینلی شاعریه اسناد ایدلمکدهدر . برنجیسی " ووزون قرالیه سی " برچینلی برنسدر، که اختیار بر (قیرقیز) برنسی ایله تأهل ایتمش وکندی اکدار و آلامنی شایان دقت بر صورتده رقت آور تعبیّرات ایله تصویر ایلشدر .

(بان چی - یو) اسمند کی بر سرای قادینی ایمپراطور (چنک - تی) نك نظر توجهندن دوشدیکی زمان طالع نا سازینی آتیده " یلپازه " عنوانلی منظومه سسند .

یک ماهرانه و لطیف بر صورتده تصویر ایللمکدهدر :

یلپازه

۱

هم قارگی پاک هم ده بیضا
نازک بر ابیک پارچه سندن
بر بدر قرگی مدقور
یلپازه یاپیلدی پاک مزین

۲

هم سیندهده ، هم ده قولده دائم
ایتمکده تنزه رفاقت
ایلر سه تماس دست حضرت
تفریح دله ایدر عنایت

۳

اسمکده حزان شمعی بارد
گلکده شعاع شمس مائل
یاز موسمی چکدی الوداعی
تأثیر حرارت اولدی زائل

۴

فیرلاندی زواللی بی زمینه
یلپازیه احتیاجی بیندی
بی مروحه گزیده افندم
بکشمندی زمانی چونکه شمعی

(بو منظومه ایله آئیده کی نمونه لر ا . فورکه نك « چین ازهار اشعاری » عنوانلی
(ماغده بورغده ۱۸۹۹ سنه سی طبع ای دیلان) کتابندن اخذ اولمشدر .)
هرنه قدر بوزمانك شعرلری دخی « نانغ » دوری کی قواعد ثابتیه تابع دکل
ایسه ده « چق » مرثیه لرنده کی بسبتون سربست وزنه نسبتله اولدجه برانتظامی حازر
بولمقده درلر . بش مصراعلی بندلر عمومیتله ترجیح ایلمکده در . که قبل المیلاد ایکنجی
عصرده شاعر (مای چنک) طرفندن استعمال وترویج ایلمشدر .
هان خاندانندن مختلف حکمدارلر و باخصوص (قاو - نو) (وهن - تی) (وو - تی)
دخی لیریک شاعرلری اوله رق اشتهار ایتمشلر در . (کنج هان) خانداننده یعنی
بعد المیلاد ۲۵ : ۲۲۰ سنه نه قدر خصوصیه (چاو - چی) تمایز ایتمشدر . که حتی
اون یاشنده بر چو چق ایکن نظم اشعار ایلدیکی روایت ایلمکده در . شعرلری
اوتهدن بریدن استنساخ ایتدیکنه ذاهب اولان بدرینه ارتجالاً شعر سوبیلکله
مقابله ده بولمشدر .

(هان) خانداتی تعقیب ایدن کوچک خاندان سلطنتلرده لیریک شعری بسبتون
محبت شرقیلرینه منقلب اولمش و تعریف و تعلیم متعلق اولوب « اشعار مفیده »
دینیلان طرز نظم همان بسبتون نهان اولمشدر . قره سودا ، بدینلک ، عدم ممنونیت ؛

یأس و نومیدی اشعاره بسبتون یکی بر طرز و شکل اعاره ایلشدر . بو طرز و فکریده اوله رق چین خاندانی آلتنده بعدالمیلاد ۲۶۵ : ۴۲۰ سنه سنه قدر بالخاصه (فو - یوآن)، (یانغ - فانغ)، (چه - به) و خصوصیه کندی نمونه شعرى ایله اشتهار ایدن (تاو - یوآن - مینغ) نظم اشعار ایلشدر و بوصکره کی عشرت و چیمکچیلکده دخی بیوک بر نام قازانمشدر . بعدالمیلاد ۴۲۰ : ۴۷۹ سنه سنه قدر دوام ایدن لیانغ خاندانی زماننده پک زیاده رواج و اعتبار قازانمش و غایه علیاسنه ارتقا ایلشدر . (وانغ زنک - یوآدن قطع نظر ایدلیدیکی حالده بوقیصه عمرلی خاندانک ایمپراطورلری: (ووتی، قین و من - تی) و (یوآن - تی) لیریک شاعرلری اوله رق شهرت بولمشدر . بونلر حکمداردن زیاده عالم و شاعر ایدیلر و خاندانلری پک چابوق منقرض اولدی . بودورک اسلوب و اشکال منظوماتنده آرمصره شیکینغ تقلید و آهنکی مصادف نظر اولمقدردر؛ مثلاً (قو - یوآن) ک (بعدالمیلاد اوچنجی عصرده) «اول و شمعی» عنوانلی منظومه سی شویله در:

(اول و شمعی)

نه خوشدی بر زمانلر آم
سویشدک بز صمیمتله جسم و جان ابدک کویا
نه دندر صکره آیرلدق
شبه قطره باران ، بلوطلردن اولور ریزان
نه خوشدی بر زمانلر آم
نظیر گفته وبسته ، کوزلجه نمزجدک بز
نه دندر صکره آیرلدق
آغا جلردن دوشن برک خزانیده کبی حیفا
نه خوشدی بر زمانلر آم
بر آلتون حلقهده الماس کبی پرتو فشاندق بز
نه دندر صکره آیرلدق
مثال نجم بی پرتو ، ضیای بی فر وقوت

بو شعر لوده اك زياده شاين تقدیر اولان جهت حقیقی ، عمیق بر حس
شاعرانه ، تراکت افعال و طبیعت حقنده کی شوق و تمایلات تامه در . شاين اهميت
اولان نی شکل دکل ، فکر در . بالجملة (حمله علامانه) بر طرف ایدلمشدر .

شوراسی غریبدر که اور و پاده لیریک شاعر نرک کافه سی رجال نقطه نظرندن
نظم اشعار ایدلکاری حالده چینلیرده شخصیت قائله اکثریا قادیندر . اغلب احتمال
اوله رق بو خصوصده چینلیرک عادات و احلاقدن نشأت ایتمکه اولوب حیات
و محبت دایر انظار غامیه بر شیء وضع ایتک ایچون رجاله مساعده ایتبور ؛ حتی
زوجه مشروعه سیله برابر بر دفعه سواقه چیمغه بیله ماذون دکلدر .

احتمال ، که انتخاب موضوع خصوصده بق لیریک شعر لری یکنسق کی
کورینور ، که بونی استعداد ایجادک نقصانه حمل ایتک لازم کلیر . بونکله برابر
میلاد عیسی نک برنجی عصرنده کی شاعر لردن اطوار مختلفه اوزرینه تأسیس ایدلمش
بولنان بر مدنیت عمومیه نک بلا مشکلات وجوده کتیردیکی یگی لیریک شعر لرنده
اولدینی کی علویت افکار و حسیاته بالطبع انتظار ایدیله مز . معشوقدن افتراق ،
عدم صداقت ، اتحاد مسعودانه چین شاعر لری طرفندن متغایاً تکرار و ترنم
ایدیله جکدر . دائرة رؤیتلری (مادونا) لر ایله تصاویر مقدسه نک خارجه چیقامیان
اسکی رساملر کی بوکون بزم یک طار ، فقیر ، دون کلیمکه در . علی الخصوص
شعراي چینگ طبیعتدن استعاره ایدلکاری اشکال و رموز اکثریتله یک موافق
انتخاب ایدلمشدر . فقط بونقطه نظرندن ده عمومیتله بریکنسقلق منظور اولمقده در .
بعض شکلر صورت منظمده تکرار ایتمکه درلر . طبق (اومیروس) ده تکرار ایدن
بعض کلمات معینه کی آنلرده شاعرک ادوات تجهیزیه سندن معدود بولمقده درلر .
بق دورک لیریک محصولاتی میانشده قوت و محاسن نقطه نظرندن خاصه تمایز ایدن
بعض قیصه منظومه لوده شاعر بللی باشلی بر قاج خط ایله مکمل بر لوحه روح
وجود پذیر ایشدر . چین رساملری تأثرات متشابهه استحصال ایتمکه درلر . نثرأ

ترجه ایدیلان بر «وداع» ی چین خانداندن (لین - قون) ک موافق بر قاج کله
ایله تصویر ایدیشی کبی بر لوحه لطیفه یه یك نادر تصادف اولور :

(نثرأ ترجمه)

المی صاللا بهرق ابدیاً وداع ایلر
آغلامقدن هیچ بر کله سولمکه مقتدر اوله مدم
کشیف بلوطلر اطرافی استیلا ایلدی
اتسای پروازلرنده قوشلر بکا خائفانه نکه انداز اولورلر .

وانغ یوآن - چانغ (بعدالمیلاد بشنجی عصرده) سوزش عشقی یانمقده اولان
بر موم ایله آتی ده کی طرز دلپذیرده ، استادانه بر صورتده مقایسه ایتمکده در :

(نثرأ ترجمه)

سنک عودتکدن بری مومک یاننده قاعد اولدم
اصلا علامت حیات اظهار ایدمدم
دائما سنی دوشونهرک ، طبق بر موم کبی
یانهرق ساکن کیجه لرده تباہ اولدم

بدبخت بر کوزلک کوز یاشلرینه (یاو - قان) (بعدالمیلاد آلتنجی عصرده)
آتیده کی لطیف شرقی بی تخصیص ایتمشدر :

(نثرأ ترجمه اولنان)

آه ، آنک ایچون سوسلمک دیمک
کوز یاشلرینی اطفایلمکدر ، که
خانه ده کیسه فرقه وارمسون
بودره محفظه سندن تویی آل
آنکله قطرات سرشکی ازاله ایت
آنلر آشاغی سقوط ایتمدن اول

بشجی عصره منسوب و قائل مجھول شواوچ قطعہ دہ سرشک یأس و نومیدی
عادتاً جریان ایلدور :

(نثر ترجمہ سی)

۱

بن آغلابور ، و ہیچقیریورم ، صباح آغاریور
یاصدقلم کوز یاشلری ایچینده یوزیور
بن کندیمی کوز یاشلری آقندیسنده ،
غرق اولمش و کوتورلمش ظن ایدیورم

۲

یالکز آم و اینله ، شایکانه آنی دوشونیورم
بنم کوز یاشلرم جریان ایلور
کیجه کوندوز ساعتک صوبی کبی
بلا انقطاع آقور

۳

افتراق ، ابدی اوله ماز
کچمش زمان مسمودی دوشونیورم
کیجه لین ، یورغانی قلبه باصدیریورم
و ساکتانه آغلابوب تظلم ایلورم

شاعری یک زیادہ تقدیر ایتکلہ برابر چینیلیر بو دوری قانع دورندن
(بعدالمیلاد ۶۱۸ : ۹۰۱) آشاغی عد ایتکده درلر ؛ آنلرک فکرنجہ قانع دوری

اڭ مشعشع و مزهر دوردر . تمقات و مندرجات نقطه نظرندن اسکی لیریک
 شعرلری قانغ زماننک شعرلرینه - یالگیز چینک اڭ بیوک شاعری اولان
 (لی تای - پون) اڭ شعرلری مستنا اولماق اوزره - فائق و مرجحدر . قانغ زماننده
 اسلوب لطیف ، نزاکت لسان راجح اولدینی حالده فکر و معنا جهتیله آشاغی
 بولمقدهدر .

